

૬

મરઘી બનો, મજા કરો

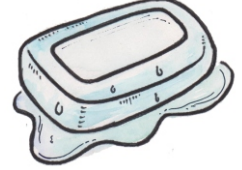

૧. ચાલો, ગાઈએ ગીતડું :

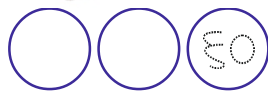
એક મજાનો માળો, એમાં ચાર ચકલીઓ રહેતી હતી.
 ઓ... હો... હો... ચકલી ચીં...ચીં...ચીં...
 પહેલી ચકલી ચોખા રાંધે
 બીજી દૂધ ઉકાળે...
 ત્રીજી એમાં સાકર નાંખે
 ચોથી ખીર બનાવે...
 ઓ... હો... હો... ચકલી ચીં...ચીં...ચીં...

૨. મારે શું જોઈશે ?

વિદ્યાર્થીઓને કામ સાથે વસ્તુનાં ચિત્રો જોડવા કહો. જોડ્યા પછી વારાફરતી વિદ્યાર્થીને તે વસ્તુ/સાધન ખોતે કેવી રીતે વાપરશે તે બોલવા કહો.

- રસોઈ કરવી છે.
- કપડાં ધોવાં છે.
- સાઈકલ સાફ કરવી છે.
- પોતું કરવું છે.
- ફૂલછોડને પાણી પાવું છે.

૩. વાર્તા :

આરોહ-અવરોહયુક્ત ભાવવાહી વાંચન કરો. જ્યાં ‘ક્લક ક્લક’ આવે ત્યારે વિદ્યાર્થીઓ પાસે સમૂહમાં બોલાવો.

કામગરી મરઘી

એક હતી મરઘી. કોમડી એનું નામ. બોલે ‘ક્લક ક્લક ક્લક’. કામ કરે ચકાયક.

એને જડ્યો એક ઘઉંનો દાણો. ‘ક્લક ક્લક ક્લક.’

‘એ ઘઉંનો દાણો વાવશે કોણ ?’ એણે દોસ્તોને પૂછ્યું.

‘હું નહિ વાવું..’ કૂતરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ વાવું..’ બિલાડીએ કહ્યું.

‘હું નહિ વાવું..’ વાંદરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ વાવું..’ મોરલાએ કહ્યું.

‘તો પછી હું તો વાવીશ જ’ મરઘીએ કહ્યું ‘ક્લક ક્લક ક્લક’

મરઘીએ ઘઉંનો દાણો વાવ્યો. પછી એમાંથી અંકુર ફૂટ્યો. અંકુર વધીને છોડ થયો. છોડ પર લીલાંકય પાંદડાં આવ્યાં. એ જોવા સૂરજનો તડકો રોજ આવે. છોડ વધીને મોટો થયો. છોડ પર દાણા આવ્યા. દાણા પાક્યા.

‘હવે એ ઘઉં કાપશે કોણ ?’ મરઘીએ પૂછ્યું.

‘હું નહિ કાપું..’ કૂતરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ કાપું..’ બિલાડીએ કહ્યું.

‘હું નહિ કાપું..’ વાંદરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ કાપું..’ મોરલાએ કહ્યું.

‘તો પછી હું કાપીશ’ મરઘીએ કહ્યું, ‘ક્લક ક્લક ક્લક.’

મરઘીએ ઘઉં કાપી લીધા.

‘હવે આ ઘઉં કપાઈ ગયા, તો એમાંથી દાણા કાઢશે કોણ ?’ મરઘીએ પૂછ્યું.

‘હું નહિ કાઢું..’ કૂતરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ કાઢું..’ બિલાડીએ કહ્યું.

‘હું નહિ કાઢું..’ વાંદરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ કાઢું..’ મોરલાએ કહ્યું.

‘તો હું કાઢું છું’ મરઘીએ કહ્યું, ‘ક્લક ક્લક ક્લક’

મરઘીએ એમાંથી ઘઉં કાઢી લીધા.

‘હવે આ ઘઉં દળાવવા ઘંટીએ કોણ જશે ?’ મરઘીએ પૂછ્યું.

‘હું નહિ જાઉં..’ કૂતરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ જાઉં..’ બિલાડીએ કહ્યું.

‘હું નહિ જાઉં..’ વાંદરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ જાઉં..’ મોરલાએ કહ્યું.

‘તો હું ઘંટીએ જઈશ ને ઘઉં દળાવી લાવીશ’ મરઘીએ કહ્યું, ‘ક્લક ક્લક ક્લક’

ને પછી મરઘી ઘઉં લઈને ઘંટીએ ગઈ. ઘઉં દળાવ્યા. લોટ લઈને મરઘી પાછી આવી. ‘ક્લક ક્લક ક્લક.’

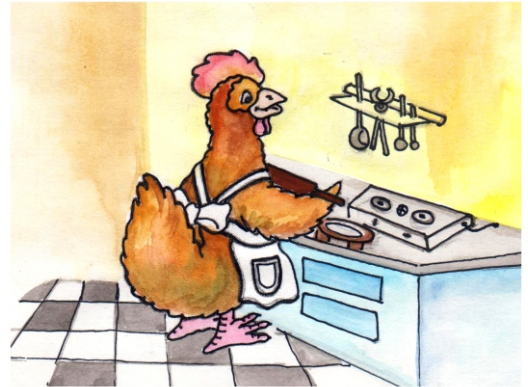
‘હવે આ ઘઉંની રોટલી બનાવશે કોણ ?’ મરઘીએ પૂછ્યું.

‘હું નહિ બનાવું..’ કૂતરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ બનાવું..’ બિલાડીએ કહ્યું.

‘હું નહિ બનાવું..’ વાંદરાએ કહ્યું.

‘હું નહિ બનાવું..’ મોરલાએ કહ્યું.

‘તો પછી રોટલી હું બનાવીશ’ મરઘીએ કહ્યું. ‘ક્લક ક્લક ક્લક’. મરઘીએ પછી રોટલી વણી, શેકી, ઘીમાં ઝબોળી અને થાળીમાં પીરસી. સુગંધ આવી. સહુનાં મોંમાં પાણી પાણી.

‘હવે આ રોટલી ખાશે કોણ ?’ મરઘીએ પૂછ્યું.

‘હું ખાઈશ..’ કૂતરાએ કહ્યું.

‘હું ખાઈશ..’ બિલાડીએ કહ્યું.

‘હું ખાઈશ..’ વાંદરાએ કહ્યું.

‘હું ખાઈશ..’ મોરલાએ કહ્યું.

‘ના, ના, રોટલી તો હવે હું જ ખાઈશ’ મરઘીએ કહ્યું.

કહો, રોટલી કોણે ખાધી હશે ?

૪. વાતચીત :

૧. મરઘીને શું જડ્યું ?
૨. મરઘીને દાણો વાવવાની કોણે કોણે ના પાડી ?
૩. સૂરજનો તડકો રોજ શું જોવા આવતો ?
૪. ઘઉંના લોટમાંથી શું શું બને છે ?
૫. ઘઉંમાંથી રોટલી બનાવવા મરઘીએ શું શું કર્યું ?

૫. સાચો શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

૧. મરઘીએ ઘઉંનો વાવ્યો. (દાણો / છોડ)

૨. છોડનાં પાંદડાં હતાં. (લાલમલાલ / લીલાંકચ)

૩. મરઘી ઘઉં દળાવવા ગઈ. (ખેતરે / ઘંટીએ)

૪. મરઘીએ રોટલી માં ઝબોળી. (ઘી / પાણી)

૬. કોણ શું બોલે તે કહો :

કોયલ -

કૂતરો -

બિલાડી -

મોરલો -

મરઘી -

ઉંદર -

કાગડો -

ચકલી -

મચ્છર -

કૂકડો -

૭. વાર્તાના આધારે વાક્યો વાંચી હા કે ના લખો :

૧. ખેતરમાં ત્રણ પંખીઓ રહેતાં હતાં.

૨. ખેતરમાં સોમાભાઈ મરઘીનું ધ્યાન રાખતા હતા.

૩. મરઘીએ ઘઉં કાપી લીધા.

૪. ઘઉંના દાણા મરઘીએ ઘરઘંટીમાં દળ્યા.

૫. મરઘીએ રોટલી ઘીમાં ઝબોળી અને પછી વણી.

૮. વાંચો :

ઢોલકપુરનો ભીમ

ઢોલકપુરનો બળિયો ભીમ

શરણાઈપુરનો શશી

ઢોલ વગાડે ઢમ ઢમ ઢમ

ને ગીતો ગાતા હસી.

ઢુમક ઢુમક ઢુમ ઢુમકા મારી

ભારે કરતા નાય.

તાતાથઈ થઈ થૈયા કરતાં

પડી ગઈ છે સાંજ

ભીમભાઈની ભારે કાયા

ભૂખ લાગી કકડીને

બોરડીનું થડ હલાવે

બેઉ હાથે પકડીને

બોરાં પડતાં ટપ ટપ ટપ

શશી વીણતો પટ પટ પટ

નવ નવ બોરના કીધા ભાગ

ખાતાં નીકળ્યા ઠળિયા આઠ.

૯. શબ્દ શોધીને લખો :

‘ઢોલકપુરનો ભીમ’માંથી જેમાં શ, થ, ઠ, ઢ અને અનુસ્વાર આવતા હોય તેવા શબ્દો શોધીને અહીં લખાવો.

શ -

થ -

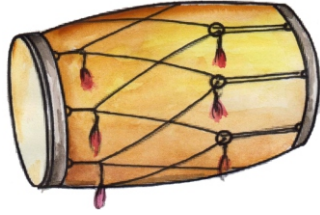
ઠ -

ઢ -

તી -

૧૦. ઓળખો :

ઢ

થ

શ

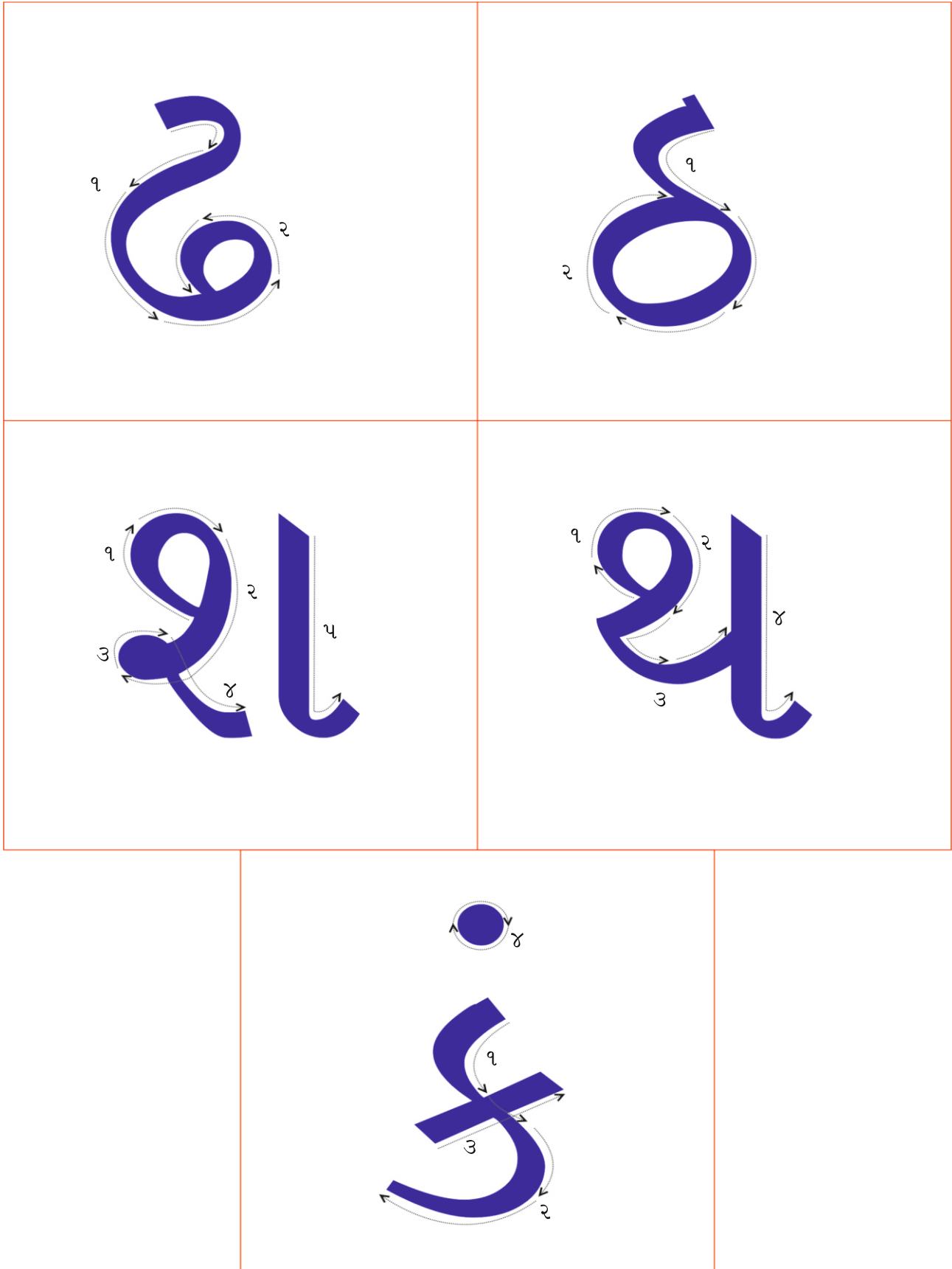

ઠ

૧૧. ત્રણ વખત આંગળી ફેરવો :

૧૨. લખો :

୨	୩	୪	୫	୬	୭
୮	୯	୧୦	୧୧		୧୨
୧୩	୧୪	୧୫			୧୬
୧୭	୧୮	୧୯			୨୦
୨୧	୨୨	୨୩			୨୪

૧૩. શું જુદું લખાયું છે ? તેની ફરતે ○ કરો.

૧. બળિયો ભીમ ઢોલ વગાડે.
(ભ)ળિયો ભીમ (ઠો)લ વગાડે.
૨. શશી ઢુમક ઢુમક ઢુમકા મારે છે.
શશી ઢુમક ઢુમક ઢુમકા મારે છે.
૩. ભીમ બોરડીનું થડ હલાવે છે.
ભીમ બોરડીનું શડ હલાવે છે.
૪. શશી શરણાઈ વગાડે.
થશી થરણાઈ બગાડે.

૧૪. ગાઓ :

બા, પેલા બાગમાં દોડી દોડી જાઉં
નાના છોડવાને પાણી પાઉં પાઉં પાઉં
આંબાની ડાળે ટહુકે કોયલડી
કોયલની સાથે ગાઉં ગાઉં ગાઉં
વડલાની ડાળે બાંધ્યો છે હીંચકો
હીંચકે હીંચકા ખાઉં ખાઉં ખાઉં
ફૂલડે ફૂલડે ઊડે પતંગિયાં
હું તો એને પકડવા જાઉં જાઉં જાઉં
હરિયાળા બાગમાં નાચે છે મોરલો
મોરલો બોલે - મેં આઉં આઉં આઉં

૧૫. કહો :

૧. બાળકને ક્યાં જવાનું મન છે ?
૨. બાગમાં જઈને બાળક શું શું કરશે ?
૩. કોયલડી ક્યાં ટહુકે છે ?
૪. કવિતામાં આવતાં ઝાડનાં નામ કહો.
૫. વડલાડાળે શું બાંધ્યું છે ?
૬. આ કવિતામાં બાળકને જે જે કરવાનું મન છે. તેમાંથી શું કરવાની તમે ના પાડશો ? શા માટે ?
૭. તમે બાગમાં કોની સાથે જાઓ છો ?
૮. તમે બાગમાં જાઓ ત્યારે ત્યાં શું કરો છો ?
૯. આખી કવિતા અભિનય સાથે ફરીથી ગાઓ.
૧૦. ‘મેં આઉં મેં આઉં’ બોલતાં બોલતાં ચાલો.
૧૧. બાગમાં જઈ બાળક શું ગાશે ?

૧૬. જોડો :

(અ)
હરિયાળો બાગ
વડલાની ડાળ
ફૂલડાં
આંબાની ડાળ

(બ)
કોયલડી
પતંગિયાં
મોરલો
હીંચકો

૧૭. ગીતમાંથી આખો શબ્દ શોધીને લખો.

છો ડ વા

— ર —

— છી

— ય —

— ગિ —

— — —

હ — યા —

— ઉં

— — ડે

૧૮. લખો :

વિદ્યાર્થી પાસે ખાનામાં આપેલાં વાક્યો વંચાવો પછી એવું તેમને કોણ કોણ કહે છે તે પહેલાં પૂછો અને પછી લખવા કહો.

શું કહે ?

કોણ કોણ કહે ?

વાંચવા બેસો.

રમવા જાઓ.

ટીવી બંધ કર.

લેસન કરવા બેસ.

જલદી ઊઠ

ચૂપ રહે. અવાજ ન કર.

જે ગમે તે કર.

છાનામાના બેસો.

વાહ ! ખૂબ સરસ !

શાબાશ બેટા !

કીપ ઈટ અપ

૧૯. વાતચીત :

વિદ્યાર્થીઓ ગમતાં કામ, ગમતી રમત વિશે પૂછો. વિદ્યાર્થીઓને ક્યાં કામ કરતા અટકાવવામાં આવે છે કે ખીક ક્યારે લાગે છે જેવી બાબતની વાતચીત કરી નોંધ કરવા કહો.

ગમતાં કામ

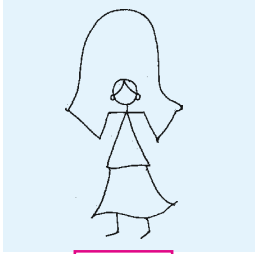
ગમતી રમત

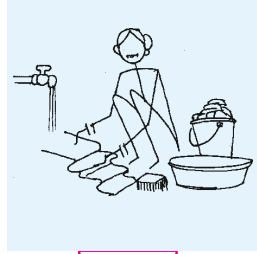
ક્યારે બીક લાગે ?

ક્યું કામ કરતાં અટકાવે ?

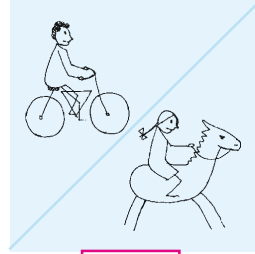
૨૦. ચાલો રમીએ :

૧

૨

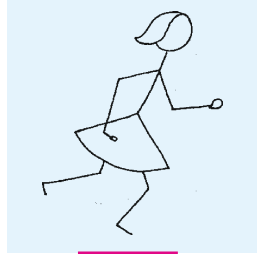
૩

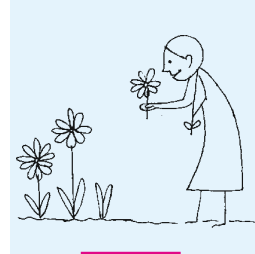
૪

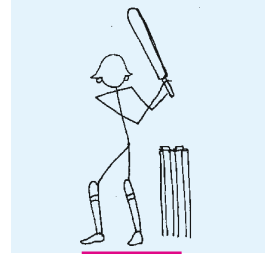
૫

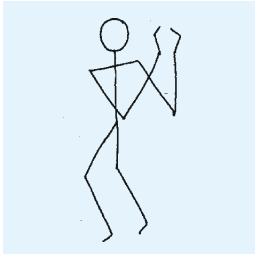
૬

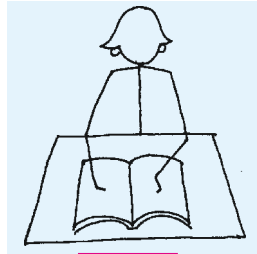
૭

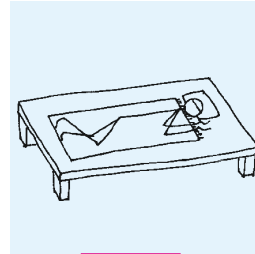
૮

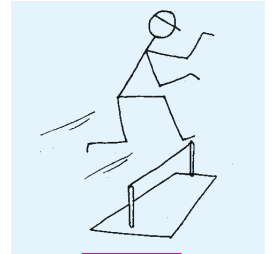
૯

૧૦

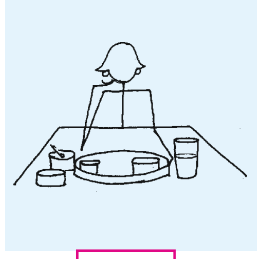

૧૧

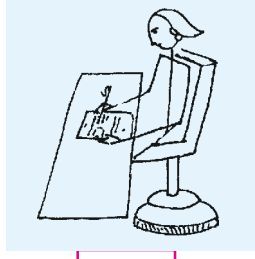

૧૨

૧૩

૧૪

૧૫

૧ થી ૧૫ નંબર લખેલી ચિઠ્ઠીઓ ખનાવો. વારાફરતી વિદ્યાર્થીઓ પાસે ચિઠ્ઠી ઉપડાવો. વિદ્યાર્થીને ઉપાડેલી ચિઠ્ઠીના નંબરવાળી ક્રિયા કરવા વર્ગના બાકીના વિદ્યાર્થીઓમાંથી પોતાનો એક સાથીદાર પસંદ કરવા કહો. બંને સાથે મળી તે ક્રિયા ત્રણ વખત કરશે. આ રીતે ચાર વિદ્યાર્થીઓનો વારો આવી જાય પછી વિદ્યાર્થીઓને વ્યક્તિગત નીચે જેવા પ્રશ્ન પૂછો.

દા.ત. દોરી કોણ કોણ કૂદ્યાં ?

- લીના અને મોહને શું કર્યું ?
- કઈ ક્રિયા જોઈ તમને ખૂબ હસવું આવ્યું ?

૨૧. રમત : કક્કા જાસૂસ

‘કામગરી મરઘી’ વાતમાંથી મનગમતા મૂળાક્ષર શોધવાની રમત રમાડો.

અક્ષર					સરવાળો
કેટલા ?					

- ચાલો, ગાઈએ ગીતડું : એક મજાનો માળો..... ગીત ગવડાવો.

૨૨. હસીએ :

મોટોભાઈ : મેં તને ઉધરસની ગોળી આપી હતી ને ?

નાનોભાઈ : હા મોટાભાઈ.

મોટોભાઈ : તે તું રોજ લે છે ને ?

નાનોભાઈ : હા મોટાભાઈ, મેં તે એકવાર ખાધી.

મોટાભાઈ : પછી ?

નાનોભાઈ : મને થયું કે આવી ગોળી ખાવા કરતાં ઉધરસ ખાવી સારી.

